Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

29 päivänä lokakuuta 2015 *

Ennakkoratkaisupyyntö — Syrjintäkiellon periaate — SEUT 18 artikla — Unionin kansalaisuus — SEUT 20 artikla — Henkilöiden vapaa liikkuvuus — SEUT 63 artikla — Pääomien vapaa liikkuvuus — Tieliikenne — Asianomaisessa jäsenvaltiossa asuvat kuljettajat — Velvollisuus esittää poliisin suorittamassa tarkastuksessa paikan päällä näyttö siitä, että toisessa valtiossa rekisteröityjen ajoneuvojen käyttö on sääntöjenmukaista

Asiassa C-583/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Szombathelyn hallinto- ja työtuomioistuin, Unkari) on esittänyt 11.12.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 18.12.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Benjámin Dávid Nagy

vastaan

Vas Megyei Rendőr-főkapitányság,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: kuudennen jaoston puheenjohtaja A. Arabadjiev, joka hoitaa seitsemännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit C. Lycourgos (esittelevä tuomari) ja J.-C. Bonichot,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Unkarin hallitus, asiamiehinään M. Tátrai ja G. Koós,

— Euroopan komissio, asiamiehinään E. Montaguti ja B. Béres,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: unkari.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 18 artiklan ja SEUT 20 artiklan 2 kohdan a alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Benjámin Dávid Nagy ja Vas Megyei Rendőr-főkapitányság (Vasin läänin pääpoliisilaitos, jäljempänä pääpoliisilaitos) ja jossa on kyse sellaisen kansallisen säännöstön rikkomisesta määrätystä hallinnollisesta sakosta, joka koskee ulkomaisilla rekisterikilvillä varustetun ajoneuvon käyttämistä Unkarin alueella Unkarissa asuvan henkilön toimesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Unkarissa tieliikenteestä vuonna 1988 annetun lain nro I (A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény, jäljempänä tieliikennelaki) 20 §:n 1 momentin l ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Sakkoa voidaan määrätä sille, joka rikkoo tässä laissa, muissa laeissa tai asetuksissa taikka yhteisön säädöksissä olevia säännöksiä, jotka koskevat ulkomaisella rekisterikilvellä varustetun ajoneuvon pitämistä tai käyttöä Unkarin alueella Unkarissa asuvan henkilön tai organisaation toimesta,

– –

4. Sille, joka rikkoo 1 momentin – – l kohdan säännöksiä – –, määrätään vähintään 10 000 ja enintään 80 000 [Unkarin forintin (HUF) (noin 32–2 500 euroa)] suuruinen sakko. Määrättävien sakkojen enimmäismäärästä määrätään erikseen – –”

4 Kyseisen lain 25/B §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Teillä voidaan käyttää – – ajoneuvoa, jolle tieliikenteen hallintoviranomainen on myöntänyt hallinnollisen luvan ja unkarilaiset rekisterikilvet, kunhan

a) ajoneuvon käyttöoikeuden haltija katsotaan tämän lain säännöksissä tarkoitetuksi unkarilaiseksi ajoneuvon käyttöoikeuden haltijaksi tai

b) ajoneuvon kuljettajalla on kotipaikka Unkarin alueella.

2. Edellä olevan 1 momentin a kohtaa ei sovelleta, jos

a) ajoneuvon käyttöoikeuden haltija on muu kuin luonnollinen henkilö, joka harjoittaa toimintaansa tavanomaisesti ulkomailla, jossa sillä on rekisteröity toimipaikka (sivuliike) – –

– –

4. Edellä olevan 1 momentin b kohtaa ei sovelleta, jos

a) ajoneuvon kuljettajan vakinainen asuinpaikka ei ole Unkarin alueella,

b) ajoneuvon kuljettaja käyttää kuuden kuukauden ajanjakson aikana ajoneuvoa Unkarissa yhteensä alle 30 vuorokauden ajan ja ajoneuvon käyttöoikeuden haltija on antanut luvan ajoneuvon käyttöön sellaiseen asiakirjaan sisältyvällä ilmoituksella, jossa mainitaan myös ajankohta, jona ajoneuvon hallinta on saatu, ja käyttöoikeuden kesto, tai

c) kuljettaja on saanut Unkarissa käytetyn ajoneuvon käyttöoikeuden tavanomaisen työn suorittamiseen ulkomaiselta käyttöoikeuden haltijalta.

– –

5. Ajoneuvon käyttöoikeuden haltijan tai kuljettajan on osoitettava tapauksen mukaan 2 ja 4 momentissa säädettyjen edellytysten täyttyminen tarkastuksen aikana esittämällä viranomaisen antama asiakirja tai yksityisen laatima asiakirja, joka on unkarinkielinen tai johon on liitetty virallinen tai muu unkarinkielinen käännös.”

5 Maanteiden tavara- ja henkilöliikennettä koskevien eräiden säännösten rikkomisesta määrättävien sakkojen määrästä ja sakkojen määräämistä koskevista hallinnollisista tehtävistä 29.7.2009 tehdyn hallituksen päätöksen nro 156/2009 (A közúti árufuvarozáshoz, személyszállításhoz és a közúti közlekedéshez kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírságolással összefüggő hatósági feladatokról szóló 156/2009. Kormányrendelet) 12/A §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Unkarilaiselle ajoneuvon käyttöoikeuden haltijalle, joka ei ole luonnollinen henkilö ja joka rikkoo [tieliikennelain] 20 §:n 1 momentin l kohdan säännöksiä, määrätään sakko, joka on suuruudeltaan

a) 400 000 HUF (noin 1 250 euroa) kaikkien sellaisten henkilöautojen osalta, joiden sylinteritilavuus on enintään 2 000 cm^3,

b) 800 000 HUF (noin 2 500 euroa) kaikkien sellaisten henkilöautojen osalta, joiden sylinteritilavuus on yli 2 000 cm^3, tai

c) 200 000 HUF (noin 625 euroa) kaikkien muiden ajoneuvojen osalta.

2. Jos luonnollinen henkilö rikkoo [tieliikennelain] 20 §:n 1 momentin l kohdan säännöksiä, hänen maksettavakseen määrätään sakko, joka vastaa suuruudeltaan puolta 1 momentissa mainitusta määrästä.

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

6 Nagy on Unkarissa asuva Unkarin kansalainen, joka ei 16.5.2013 ollut unionin oikeudessa tarkoitettu työntekijä eikä hänellä ollut tavanomaista asuinpaikkaa ulkomailla.

7 Nagyn velipuoli, joka on Itävallassa asuva Unkarin kansalainen, on yksi Itävallassa rekisteröidyn Alpen-Reisen Horváth OG -nimisen yhtiön (jäljempänä Alpen-Reisen) osakkaista ja sen laillinen edustaja.

8 Alpen-Reisen myönsi 3.12.2010 tehdyn sopimuksen nojalla Nagylle oikeuden käyttää henkilöautoa, jossa oli itävaltalainen rekisterikilpi, 7.12.2010 alkaen ja kyseisen oikeuden peruuttamiseen saakka.

9 Mainittu ajoneuvo ei ollut Nagyn vakituisessa käytössä, vaan hän käytti sitä satunnaisesti silloin, kun hänen velipuolensa oli antanut hänen tehtäväkseen suorittaa tiettyjä Alpen-Reisenin toimintaan liittyviä tehtäviä. Kyseinen yhtiö vastasi ajoneuvon ylläpitokustannuksista.

10 Nagy ajoi 16.5.2013 kyseistä henkilöautoa Szombathelyssa (Unkari), kun hän joutui poliisin suorittamaan tarkastukseen. Kyseisessä tarkastuksessa Nagy selitti, että hän oli saanut mainitun ajoneuvon lainaksi velipuoleltaan voidakseen käyttää sitä Unkarissa, mutta hän ei voinut esittää paikan päällä sopimusta, jossa hänelle myönnetään kyseisen ajoneuvon käyttöoikeus. Poliisiviranomaiset ottivat näin ollen pois mainitun ajoneuvon rekisterikilvet ja hallinnollisen luvan.

11 Szombathelyn poliisilaitos (Szombathelyi Rendőrkapitányság) määräsi 30.5.2013 tekemällään päätöksellä Nagylle 400 000 HUF:n (noin 1 250 euroa) suuruisen hallinnollisen seuraamusmaksun niiden sääntöjen rikkomisesta, jotka koskevat Unkarissa asuvien henkilöiden oikeutta käyttää Unkarissa ulkomaisilla hallinnollisilla kilvillä varustettuja ajoneuvoja.

12 Nagy teki kyseisestä päätöksestä oikaisuvaatimuksen pääpoliisilaitokselle. Hän väitti oikaisuvaatimuksen tueksi, että hän oli saanut velipuoleltaan luvan ajaa kyseessä olevaa ajoneuvoa ja että Unkarin oikeuden säännökset, joiden nojalla sakko oli määrätty hänelle, olivat ristiriidassa unionin oikeuden kanssa ja erityisesti henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevan periaatteen kanssa. Hän viittasi tässä yhteydessä samaa Unkarin säännöstöä koskevaan asiaan, jossa on myöhemmin annettu määräys Kovács (C-5/13, EU:C:2013:705) ja joka oli tällöin vireillä unionin tuomioistuimessa.

13 Pääpoliisilaitos vahvisti Szombathelyn poliisilaitoksen päätöksen 15.7.2013 tekemällään päätöksellä. Pääpoliisilaitos katsoi muun muassa, ettei Nagy ollut kyennyt esittämään paikan päällä asiakirjaa, jolla hänen osoitetaan käyttäneen ajoneuvoa täysin laillisesti Unkarin alueella.

14 Nagy nosti kyseisestä pääpoliisilaitoksen päätöksestä kanteen Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságissa (Szombathelyn hallinto- ja työtuomioistuin). Hän väitti kyseisen kanteen tueksi, että tieliikennelain 20 §:n 1 momentin l kohta ja 25/B §:n 1 momentin b kohta, joihin 15.7.2013 tehty pääpoliisilaitoksen päätös perustuu, ovat ristiriidassa unionin oikeuden kanssa. Hän esitti tässä yhteydessä 3.12.2010 tehdyn sopimuksen, jolla hänelle myönnetään kyseessä olevan ajoneuvon käyttöoikeus, ja väitti, ettei hän ole missään vaiheessa harjoittanut ammattitoimintaa.

15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin keskeytti pääasian käsittelyn siihen saakka, kunnes määräys Kovács (C-5/13, EU:C:2013:705) annettiin. Kyseisessä määräyksessä unionin tuomioistuin katsoi, että SEUT 45 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion säännöstölle, joka on sama, josta pääasiassa on kyse, ja jonka mukaan kyseisen jäsenvaltion tieliikenneverkostossa voidaan lähtökohtaisesti käyttää ainoastaan ajoneuvoja, joilla on tämän jäsenvaltion antamat hallinnollinen lupa ja rekisterikilvet, ja tässä samassa valtiossa asuvan henkilön, joka haluaa vedota poikkeukseen tästä säännöstä sillä perusteella, että hän käyttää hänen toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen työnantajansa hänen käyttöönsä antamaa ajoneuvoa, on välittömästi määrättävän sakon uhalla ja ilman mahdollisuutta saada vapautusta sakosta, joka on samansuuruinen kuin rekisteröintivelvollisuuden noudattamatta jättämisestä määrättävä sakko, voitava esittää poliisin suorittamassa tarkastuksessa paikan päällä näyttö siitä, että hän täyttää kyseisessä kansallisessa lainsäädännössä asetetut edellytykset tämän poikkeuksen soveltamiselle.

16 Koska Kovács oli unionin oikeudessa tarkoitettu työntekijä, unionin tuomioistuin antoi ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, joka oli saattanut asian sen käsiteltäväksi kyseisessä asiassa, vastauksen SEUT 45 artiklan nojalla, muttei SEUT 18 ja SEUT 20 artiklan nojalla, joita kyseisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyynnössä oli myös tarkasteltu.

17 Sen jälkeen, kun asian käsittelyä oli jatkettu pääasiassa, Nagy esitti täydentäviä tosiseikkoja, joiden mukaan hän tarjosi velipuolensa pyynnöstä säännöllisesti apuaan avustavana perheenjäsenenä Alpen-Reisenin toiminnan kannalta tärkeissä tehtävissä, jotka edellyttivät Unkarin ja Itävallan välisen rajan ylittämistä mutta jotka hoidettiin korvauksetta. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan poliisin suorittaman tarkastuksen ajankohtana Nagyn oli tarkoitus hoitaa juuri tällaisia tehtäviä.

18 Näissä olosuhteissa Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Szombathelyn hallinto- ja työtuomioistuin) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko SEUT 18 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jossa pääasiassa kyseessä olevan säännöstön tavoin vahvistetaan pääsääntö, jonka mukaan kyseisen jäsenvaltion maantieliikenteessä voidaan käyttää ainoastaan sellaisia moottoriajoneuvoja, joilla on mainitun jäsenvaltion antamat hallinnollinen lupa ja rekisterikilvet, ja jonka mukaan henkilön, joka ei ole unionin oikeudessa tarkoitettu työntekijä ja joka asuu tässä samassa jäsenvaltiossa, on voidakseen vedota tästä säännöstä sillä perusteella sallittuun poikkeukseen, että hän on saanut käyttämänsä ajoneuvon käyttöönsä elinkeinonharjoittajalta, jonka kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, välittömästi määrättävän sakon uhalla ja ilman mahdollisuutta saada vapautusta sakosta, joka on samansuuruinen kuin rekisteröintivelvollisuuden noudattamatta jättämisestä määrättävä sakko, kyettävä poliisin suorittamassa tarkastuksessa paikan päällä esittämään näyttö siitä, että hän täyttää kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä asetetut edellytykset?

2) Onko SEUT 20 artiklan 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että sen kanssa on ristiriidassa säännöstö, jossa pääasiassa kyseessä olevan säännöstön tavoin vahvistetaan pääsääntö, jonka mukaan kyseisen jäsenvaltion maantieliikenteessä voidaan käyttää ainoastaan sellaisia moottoriajoneuvoja, joilla on mainitun jäsenvaltion antamat hallinnollinen lupa ja rekisterikilvet, ja jonka mukaan henkilön, joka ei ole unionin oikeudessa tarkoitettu työntekijä ja joka asuu tässä samassa jäsenvaltiossa, on voidakseen vedota tästä säännöstä sillä perusteella sallittuun poikkeukseen, että hän on saanut käyttämänsä ajoneuvon käyttöönsä elinkeinonharjoittajalta, jonka kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, välittömästi määrättävän sakon uhalla ja ilman mahdollisuutta saada vapautusta sakosta, joka on samansuuruinen kuin rekisteröintivelvollisuuden noudattamatta jättämisestä määrättävä sakko, kyettävä poliisin suorittamassa tarkastuksessa paikan päällä esittämään näyttö siitä, että hän täyttää kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä asetetut edellytykset?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, jotka on tutkittava yhdessä, ovatko SEUT 18 artikla ja SEUT 20 artiklan 2 kohdan a alakohta esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan kyseessä olevan jäsenvaltion tieliikenneverkostossa voidaan liikkua lähtökohtaisesti ainoastaan sellaisilla ajoneuvoilla, joilla on kyseisen jäsenvaltion myöntämät hallinnollinen lupa ja rekisterikilvet, ja jonka mukaan on niin, että jos joku kyseisessä jäsenvaltiossa asuva henkilö haluaa vedota tästä säännöstä sillä perusteella sallittuun poikkeukseen, että hän käyttää toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen mainitun ajoneuvon käyttöoikeuden haltijan hänen käyttöönsä antamaa ajoneuvoa, hänen on sen uhalla, että hänelle määrätään välittömästi ja ilman mahdollisuutta saada vapautusta sakko, joka on samansuuruinen kuin rekisteröintivelvollisuuden noudattamatta jättämisestä määrättävä sakko, voitava esittää paikan päällä poliisin suorittamassa tarkastuksessa näyttö siitä, että hän täyttää kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä asetetun kaltaiset edellytykset tämän poikkeuksen soveltamiselle.

20 Alustavasti on huomautettava, että vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on muodollisesti rajoittanut kysymyksensä koskemaan vain SEUT 18 artiklan ja SEUT 20 artiklan 2 kohdan a alakohdan tulkintaa, tämä seikka ei estä unionin tuomioistuinta esittämästä sille kaikkia unionin oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka saattavat olla hyödyllisiä kansallisen tuomioistuimen arvioidessa käsiteltävänään olevaa asiaa, riippumatta siitä, onko kansallinen tuomioistuin viitannut niihin kysymyksissään (ks. vastaavasti tuomio ING. AUER, C-251/06, EU:C:2007:658, 38 kohta ja tuomio van Putten ym., C-578/10–C-580/10, EU:C:2012:246, 23 kohta).

21 Kysymyksiin on näet vastattava kaikkien niiden perussopimuksen ja johdetun oikeuden säännösten ja määräysten perusteella, joilla saattaa olla merkitystä esitetyn ongelman kannalta (ks. vastaavasti tuomio Mutsch, 137/84, EU:C:1985:335, 10 kohta ja tuomio van Putten ym., C-578/10–C-580/10, EU:C:2012:246, 24 kohta).

22 Unionin tuomioistuimelle esitetystä asiakirja-aineistosta ilmenee, että Nagy on käyttänyt Unkarin maantieverkostossa maassa asuvana henkilönä ajoneuvoa, joka on rekisteröity toisessa jäsenvaltiossa ja jonka itävaltalainen Alpen-Reisen-yhtiö, jonka yksi osakas ja laillinen edustaja Nagyn velipuoli on, on lainannut hänelle vastikkeetta.

23 Kuten Euroopan komissio on perustellusti huomauttanut, unionin tuomioistuin on jo katsonut eri jäsenvaltioissa asuvien henkilöiden välisten lainojen osalta, että moottoriajoneuvon vastikkeettomassa lainaamisessa jäsenvaltiosta toiseen on kyse SEUT 63 artiklassa tarkoitetusta pääomanliikkeestä (ks. vastaavasti tuomio van Putten ym., C-578/10–C-580/10, EU:C:2012:246, 28 ja 36 kohta).

24 Koska SEUT 63 artiklaa on sovellettava ja koska siihen sisältyy erityisiä syrjinnän kieltäviä määräyksiä, SEUT 18 artiklaa ei siis voida soveltaa (ks. vastaavasti tuomio Missionswerk Werner Heukelbach, C-25/10, EU:C:2011:65, 19 kohta).

25 Tämän perusteella esitetyt kysymykset on tutkittava ensin SEUT 63 artiklan valossa ja tämän jälkeen tarvittaessa SEUT 20 artiklan 2 kohdan a alakohdan kannalta.

26 Tässä yhteydessä on huomautettava, että tällaisia SEUT 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja rajoituksia ovat jäsenvaltion toteuttamat sellaiset toimenpiteet, joiden vuoksi sen alueella asuvat henkilöt voivat olla vähemmän halukkaita ottamaan lainaa toisissa jäsenvaltioissa (ks. vastaavasti tuomio komissio v. Belgia, C-478/98, EU:C:2000:497, 18 kohta ja tuomio van Putten ym., C-578/10–C-580/10, EU:C:2012:246, 40 kohta).

27 Unionin tuomioistuin on todennut määräyksen Kovács (C-5/13, EU:C:2013:705) – joka koski samaa unkarilaista säännöstöä, josta pääasiassa on kyse – 29 kohdassa, että kyseinen säännöstö vastasi seurauksiltaan ajoneuvon rekisteröimistä Unkarissa koskevan velvollisuuden pysyttämistä.

28 Kyseisen säännöstön mukaan pääasian kantajan kaltaisella kuljettajalla on näet pysyvästi oltava hallussaan asiakirjat, jotka osoittavat, että rekisteröintivelvollisuudesta poikkeamiselle asetetut edellytykset ovat täyttyneet, sellaisen sakon uhalla, joka on samansuuruinen kuin sakko, joka määrätään henkilölle, joka ei ole noudattanut ajoneuvon rekisteröintivelvollisuutta. Tällainen seuraamus on ilmeisen suhteeton pääasiassa kyseessä olevaan rikkomiseen nähden, joka on selvästi lievempi kuin ajoneuvon rekisteröinnin laiminlyömisestä muodostuva rikkominen (ks. vastaavasti määräys Kovács, C-5/13, EU:C:2013:705, 25 ja 28 kohta).

29 Tässä yhteydessä on korostettava, että sellaisen Unkarissa asuvan henkilön tilannetta, joka käyttää kyseisen jäsenvaltion maantieverkostossa siellä rekisteröityä ajoneuvoa, joka on annettu hänen käyttöönsä vastikkeetta, voidaan objektiivisesti verrata sellaisen saman Unkarissa asuvan henkilön tilanteeseen, joka käyttää samoin edellytyksin toisessa jäsenvaltiossa rekisteröityä ajoneuvoa. Lainatun ajoneuvon käyttämiseen vastikkeetta ei sovelleta kuitenkaan tämän tuomion edellä olevassa kohdassa tarkoitettuja velvollisuuksia silloin, kun kyse on Unkarissa rekisteröidystä ajoneuvosta.

30 Jollei toisessa jäsenvaltiossa rekisteröityä ajoneuvoa ole tarkoitus olennaisilta osin käyttää pysyvästi pääasiassa Unkarin alueella tai jollei sitä tosiasiallisesti käytetä tällä tavalla, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava, pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen säännöstö merkitsee SEUT 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitusta (ks. vastaavasti tuomio van Putten ym., C-578/10–C-580/10, EU:C:2012:246, 50 kohta).

31 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että tällainen jonkin EUT-sopimuksessa taatun perusvapauden rajoittaminen voidaan hyväksyä ainoastaan, jos sillä on mainitun sopimuksen mukainen hyväksyttävä tavoite ja se on perusteltu yleisen edun mukaisilla pakottavilla syillä. Tämän kaltaisessa tapauksessa tällaisella toimenpiteellä on kuitenkin lisäksi voitava taata kyseisen tavoitteen saavuttaminen, eikä se saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi (ks. mm. määräys Kovács, C-5/13, EU:C:2013:705, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 Unionin tuomioistuin katsoi määräyksen Kovács (C-5/13, EU:C:2013:705) 34 kohdassa, että vaikka pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella säännöstöllä voidaan ilmeisesti taata veronkierron estämistä rekisteröintimaksun ja ajoneuvoveron aloilla koskevan tavoitteen saavuttaminen, sen on kuitenkin katsottava ylittävän sen, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi.

33 Määräyksen Kovács (C-5/13, EU:C:2013:705) taustalla olevien olosuhteiden tapaan unionin tuomioistuimelle toimitetussa asiakirja-aineistossa ei näet ole mitään seikkaa, jonka perusteella voitaisiin päätellä, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa olosuhteissa veronkierron estämistä koskeva tavoite voidaan saavuttaa yksinomaan, jos asiakirjat, joilla todistetaan, että rekisteröintivelvollisuudesta poikkeamisen edellytykset ovat täyttyneet, esitetään jo tienvarsitarkastuksen yhteydessä sellaisen sakon määräämisen uhalla, joka on samansuuruinen kuin sakko, joka määrätään rekisteröintivelvollisuuden noudattamatta jättämisestä, ja että tällaista tavoitetta ei voitaisi enää saavuttaa, jos kyseiset asiakirjat esitetään, kuten pääasiassa, pian kyseisen tarkastuksen jälkeen (määräys Kovács, C-5/13, EU:C:2013:705, 35 kohta).

34 Tienvarsitarkastusten tehokkuutta koskevaan vaatimukseen liittyvistä perusteluista, joihin Unkarin hallitus on vedonnut kirjallisissa huomautuksissaan, on huomautettava, että pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä asetetaan määrältään huomattava sakko, jolla pyritään erityisesti määräämään seuraamus rekisteröintivelvollisuuden noudattamatta jättämisestä. Tällainen toimenpide ylittää kuitenkin sen, mikä on tarpeen tienvarsitarkastusten tehokkuutta koskevan tavoitteen saavuttamiseksi (ks. vastaavasti määräys Kovács, C-5/13, EU:C:2013:705, 38 kohta).

35 Unkarin hallitus väittää tässä yhteydessä, että rajoituksen oikeasuhteisuutta koskeva vaatimus, jonka unionin tuomioistuin ei katsonut täyttyneen asiassa, jonka johdosta annettiin määräys Kovács (C-5/13, EU:C:2013:705), täyttyy sen kaltaisissa olosuhteissa, joista on kyse pääasiassa, joka koskee SEUT 20 artiklassa tarkoitettua ”unionin kansalaista”, joka ei ole SEUT 45 artiklassa tarkoitettu ”työntekijä”. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tarkastusmahdollisuudet ovat sen mukaan näet suppeammat ja pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännöstön kiertämisen vaara on erityisesti siltä osin kuin on kyse tieliikennelain 25/B §:ssä tarkoitettujen rekisteröintivelvollisuudesta poikkeamisen edellytyksistä suurempi sellaisen unionin kansalaisen osalta, joka ei ole työntekijä. Tällainen työntekijöiden ja unionin muiden kansalaisten tilanteen välinen ero tarkastusmahdollisuuksien osalta ei – vaikka se katsottaisiinkin toteen näytetyksi – voi kuitenkaan oikeuttaa missään tapauksessa tienvarsitarkastusten tehokkuutta koskevan tavoitteen nimissä määräämään kyseisessä kansallisessa säännöstössä säädetyn kaltaista sakkoa.

36 Edellä esitetyistä seikoista ilmenee, että pääasiassa kyseessä oleva säännöstö ei ole SEUT 63 artiklassa tarkoitetun pääomien vapaata liikkuvuutta koskevan periaatteen mukainen, eikä SEUT 20 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla esitettyihin kysymyksiin ole näin ollen tarvetta vastata.

37 Esitettyihin kysymyksiin on tämän perusteella vastattava, että SEUT 63 artiklan 1 kohta on esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan kyseessä olevan jäsenvaltion tieliikenneverkostossa voidaan liikkua lähtökohtaisesti ainoastaan sellaisilla ajoneuvoilla, joilla on kyseisen jäsenvaltion myöntämät hallinnollinen lupa ja rekisterikilvet, ja jonka mukaan on niin, että jos joku kyseisessä jäsenvaltiossa asuva henkilö haluaa vedota tästä säännöstä sillä perusteella sallittuun poikkeukseen, että hän käyttää toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen mainitun ajoneuvon käyttöoikeuden haltijan hänen käyttöönsä antamaa ajoneuvoa, hänen on sen uhalla, että hänelle määrätään välittömästi ja ilman mahdollisuutta

saada vapautusta sakko, joka on samansuuruinen kuin rekisteröintivelvollisuuden noudattamatta jättämisestä määrättävä sakko, voitava esittää poliisin suorittamassa tarkastuksessa paikan päällä näyttö siitä, että hän täyttää kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä asetetun kaltaiset edellytykset tämän poikkeuksen soveltamiselle.

Oikeudenkäyntikulut

38 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 63 artiklan 1 kohta on esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan kyseessä olevan jäsenvaltion tieliikenneverkostossa voidaan liikkua lähtökohtaisesti ainoastaan sellaisilla ajoneuvoilla, joilla on kyseisen jäsenvaltion myöntämät hallinnollinen lupa ja rekisterikilvet, ja jonka mukaan on niin, että jos joku kyseisessä jäsenvaltiossa asuva henkilö haluaa vedota tästä säännöstä sillä perusteella sallittuun poikkeukseen, että hän käyttää toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen mainitun ajoneuvon käyttöoikeuden haltijan hänen käyttöönsä antamaa ajoneuvoa, hänen on sen uhalla, että hänelle määrätään välittömästi ja ilman mahdollisuutta saada vapautusta sakko, joka on samansuuruinen kuin rekisteröintivelvollisuuden noudattamatta jättämisestä määrättävä sakko, voitava esittää poliisin suorittamassa tarkastuksessa paikan päällä näyttö siitä, että hän täyttää kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä asetetun kaltaiset edellytykset tämän poikkeuksen soveltamiselle.

Allekirjoitukset